

Maestra Agnieszka Duczmal
Laureatką Nagrody Polskiej Akademii Umiejętności
im. Erazma i Anny Jerzmanowskich
w roku 2026

LAUDACJA PREZESA POLSKIEJ AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI

Corocznie przyznawana Nagroda im. Erazma i Anny Jerzmanowskich jest świadectwem, że prawdziwe wartości mogą jeszcze liczyć na uznanie w naszym zagubionym i goniącym za sensacją świecie. To, że Polska Akademia Umiejętności może dziś oficjalnie wręczyć kolejne wyróżnienie, jest zasługą współdziałania Małopolskiego Urzędu Marszałkowskiego i Urzędu Miasta Krakowa. Już na wstępie korzystam więc z okazji, aby podziękować Panu Marszałkowi Łukaszowi Smółce i Panu Prezydentowi Aleksandrowi Miszałskiemu za jej ufundowanie.

Zgodnie z wolą Fundatorów nagroda jest przyznawana za „prace literackie, naukowe i humanitarne, dokonywane z pożytkiem dla ojczystego kraju”. Od lat niepisany zwyczajem jest zatem naprzemiennie wyróżnianie artystów, uczonych i działaczy społecznych w szerokim tego słowa znaczeniu. W bieżącym roku przyszła kolej na sztukę. Spotykamy się więc dziś, by oddać hołd osobie wyjątkowej – artystce, która swoim talentem, odwagą i niezłomną pasją zapisała się złotymi zgłoskami w historii polskiej kultury. Dzisiejszą bohaterką jest Agnieszka Duczmal – maestra, ►

- której nazwisko od dziesięcioleci budzi podziw zarówno w kraju, jak i poza jego granicami.

Dyrygentura przez wiele lat była światem niemal wyłącznie męskim. Wymagała nie tylko doskonałego warsztatu, ale także ogromnej siły charakteru, determinacji i odporności na uprzedzenia. Agnieszka Duczmal weszła do tego świata z niezwykłą odwagą i udowodniła, że prawdziwy autorytet rodzi się nie z narzuconych schematów, lecz z talentu, wiedzy i osobowości. Stała się jedną z pierwszych kobiet dyrygentek w Europie, które zdobyły międzynarodowe uznanie, przecierając drogę kolejnym pokoleniom artystek. Jako pierwsza kobieta dyrygent wystąpiła w meiodiańskiej La Scali.

Jej działalność artystyczna to nie tylko imponująca kariera indywidualna, ale przede wszystkim wielka misja budowania wspólnoty poprzez muzykę. Założona przez nią Orkiestra Kameralna Polskiego Radia Amadeus stała się zespołem o światowej renomie – ambasadorem polskiej kultury na najważniejszych estradach Europy i świata. Z orkiestrą koncertowała z wieloma solistami, m.in. z pianistami Marthą Argerich i Jeremym Menuhinem, wiolonczelistą Miszą Maiskym, skrzypkami: Henrykiem Szeryngiem, Wadimem Brodskim i Konstantym Andrzejem Kulką. Pod batutą maistry orkiestra osiągnęła niezwykłą jedność brzmienia, elegancję interpretacji i artystyczną wrażliwość, które zachwycały publiczność od Tokio po Buenos Aires, od Wiednia po Nowy Jork.

Osiągnięcia artystyczne Agnieszki Duczmal są na szczęście szeroko utrwalane: wraz z Orkiestrą Kameralną Polskiego Radia Amadeus nagrała kilkadziesiąt płyt, setki godzin muzyki dla Polskiego Radia, zarejestrowała ponad sto koncertów i programów muzycznych dla Telewizji Polskiej.

Nie sposób mówić o maistrze bez podkreślenia jej roli jako mentorki i wychowawczyni wielu pokoleń muzyków. Dla swoich współpracowników była i pozostaje wzorem profesjonalizmu, konsekwencji i artystycznej uczciwości. Pokazała, że najwyższy poziom można osiągać bez kompromisów wobec jakości, ale także bez utraty szacunku dla drugiego człowieka. Jej działalność jest dowodem na to, że prawdziwa wielkość artysty mierzy się nie tylko sukcesami, lecz także wpływem, jaki wywiera na innych.

Dzięki swojej pracy Agnieszka Duczmal przyczyniła się do popularyzacji muzyki klasycznej wśród szerokiej publiczności. Udowodniła, że muzyka poważna nie musi być zamknięta w elitarnych salach koncertowych – może poruszać serca wszystkich, którzy są gotowi słuchać. Jej koncerty od lat budują mosty między tradycją a współczesnością, między mistrzowskim wykonaniem a żywym, autentycznym przeżyciem.

Niech kolejne lata przyniosą Pani tyle samo piękna, ile Pani ofiarowała światu muzyki i swoim słuchaczom.

JAN OSTROWSKI

Zamek Królewski na Wawelu, 1 czerwca 2026

Polska Akademia Umiejętności
przyznaje niniejszym aktem

Maistrze Agnieszce Duczmal

Nagrodę PAU im. Erazma i Anny Jerzmanowskich

Nagroda jest wyrazem najwyższego uznania
dla Czcigodnej Laureatki

za stworzenie fenomenu artystycznego
znacząco podnoszącego rangę polskiej kultury muzycznej
zarówno w kraju, jak i poza jego granicami

Lukasz Smółka

Marszałek
Województwa Małopolskiego

Jan Ostrowski

Prezes
Polskiej Akademii Umiejętności

Aleksander Miszański

Prezydent
Miasta Krakowa

Kraków 2026

WYSTĄPIENIE LAUREATKI

Szanowni Państwo,

W najpiękniejszych snach nie wyobrażałam sobie, że 1 czerwca 2026 roku stanę przed tak wspaniałym gronem członków Polskiej Akademii Umiejętności, aby przyjąć wyjątkowe wyróżnienie, jakim jest Nagroda im. Erazma i Anny Jerzmanowskich. To, że wręczana jest w siedzibie Królów Polskich, sugeruje, że życie każdego z nas tworzy jakąś małą historię będącą maleńką częścią tej wielkiej.

Należę do pokolenia, które wychowywało się na Winnetou i Old Shatterhandzie, na opowieściach o wojennych bohaterach, tatrzańskich kurierach, w Duszpasterstwie Akademickim OO. Dominikanów, na spotkaniach z księdzem Adamem Bonieckim i wreszcie szlachetnym braterstwie liny wśród wysokogórskich wspinaczy. U podstaw zaś byli bardzo mądrzy i szlachetni rodzice – ojciec muzyk i mama polonistka. Wszystko to złożyło się na taką, a nie inną Agnieszkę, szukającą w ludziach szlachetności i pragnącą przekazywać im najpiękniejsze przeżycia muzyczne. Zawsze uważałam, że muzycy leczą ludzkie dusze. Posługujemy się uniwersalnym językiem, rozumianym przez wszystkie narody. To już Józef Haydn z radością oznajmiał: „Cały świat rozumie mój język!”. Łączymy skłóconych, łączymy ludzi różnych ras, wyznań i przekonań, chcących oddychać emocjami zapisanymi czarnymi kropkami na pięcioliniach przez genialnych twórców. Ożywiamy ten, zdawałoby się, martwy zapis. I potwierdzamy w ten sposób pogląd Platona: „Muzyka jest prawem moralnym. Nadaje duszę wszechświatowi, skrzydła umysłowi, lotność wyobraźni, a wszystkiemu życie”.

Muzyka ma w sobie olbrzymi ładunek emocjonalny. Stojący przed orkiestrą dyrygent jest reżyserem scalającym w jeden organizm grających w niej muzyków. Prowadzi i ukierunkowuje wymowę treści muzycznych zdań, prowadzi natężenie emocji, przekazuje energię i sprawia w magiczny sposób, że grupa artystycznych indywidualności staje się jednością. Możemy więc jednym zdaniem określić, że zadaniem dyrygenta jest łączenie w muzyce artystów i ich słuchaczy.

Jestem szczęśliwym człowiekiem, któremu udało się zrealizować dziecięce marzenie, by grać na najpiękniejszym na świecie instrumencie, bo orkiestra to dla mnie najwspanialszy instrument muzyczny. Cieszę się też z tego, że konsekwentnie torowałam drogę do dyrygentury kobietom.

Wszystko to zawdzięczam współdziałaniu moich dwóch rodzin: zawodowej i prywatnej. Rodzinie zawodowej, czyli Orkiestrze Kameralnej Polskiego Radia Amadeus – jej muzykom dziękuję za to, że mi zawierzili i w pełni oddali swoje talenty w moje ręce, i podporządkowali się mojej wyobraźni, dziękuję także mojemu mężowi, znakomitemu kontrabasistcie, który przez blisko 50 lat współtworzył ze mną brzmienie tej Orkiestry; wiele zawdzięczam też mojej prywatnej rodzinie, bo jej wielokrotna pomoc pozwoliła nam wychować, przy tak intensywnej pracy zawodowej, wspaniałą trójkę dzieci, z której dwie córki poszły w nasze ślady – fenomenalna wiolonczelistka Karolina i Anna, która w genach już przejęła ode mnie pałeczkę dyrygencką, a od dwóch lat wspaniale prowadzi jako dyrektor i dyrygent Orkiestrę Amadeus.

Sześćdziesiąt lat z batutą – to droga od jednej rafy do drugiej, ale najpiękniejsza, jaką można przeżyć. Kiedy prowadzi nas pasja i miłość do muzyki i ludzi, wierzymy, że uda nam się góry przenosić i spełniać marzenia. Mam takie uczucie, że to właśnie one przywiodły mnie dziś do Sali Senatorskiej na Wawelu.

Serdecznie dziękuję Szanownej Kapitulie za przyznanie mi tego wyjątkowego wyróżnienia. Stoję przed Państwem głęboko wzruszona z uczuciem spełnienia, gdyż otrzymana dziś Nagroda jest dla mnie potwierdzeniem, że to, co robiłam i robię, jest słuszne i potrzebne wielu ludziom. Tak rzadko znaczenie kultury, a zwłaszcza muzycznej, jest doceniane przez decydentów. To przecież dzięki kulturze zachowaliśmy naszą tożsamość w latach zniewolenia. A muzyka jest wyjątkowym lekarstwem na życie – trafia do serc i umysłów, goi niewidoczne rany i otula nas ciepłem dobra i piękna.

Bardzo Państwu dziękuję za ten wyjątkowy w moim życiu dzień.

AGNIESZKA DUCZMAL

Zamek Królewski na Wawelu, 1 czerwca 2026

WYSTĄPIENIE PODSEKRETARZA STANU W MINISTERSTWIE NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO PROF. DR HAB. ANDRZEJA SZEPTYCKIEGO

Maestro, Szanowna Pani,

proszę przyjąć moje serdeczne gratulacje z okazji otrzymania Nagrody Polskiej Akademii Umiejętności im. Erazma i Anny Jerzmanowskich – wyróżnienia o wyjątkowej tradycji i prestiżu, przyznawanego osobom szczególnie zasłużonym dla polskiej kultury, nauki i życia publicznego.

Ta wyjątkowa nagroda to wyraz najwyższego uznania dla Pani imponującego dorobku artystycznego, wieloletniej działalności na rzecz kultury narodowej oraz niekwestionowanego autorytetu, jakim cieszy się Pani w polskim i międzynarodowym środowisku muzycznym.

Od wielu dekad pozostaje Pani postacią wyznaczającą najwyższe standardy sztuki dyrygenckiej. Osiągnęła Pani trwałą i uznaną pozycję w świecie dyrygentury – nie tylko jako wybitna dyrygentka, założycielka uważanej za jedną z najlepszych w świecie orkiestr kameralnych, pierwsza kobieta, która wystąpiła w mediolańskiej La Scali, ale również jako osoba promująca utalentowanych polskich artystów i otwierająca drogę kolejnym pokoleniom muzyków.

Na szczególną uwagę zasługuje Pani wieloletnia działalność związana z Orkiestrą Kameralną Polskiego Radia Amadeus, której artystyczny poziom i renoma są dla nas wszystkich powodem do dumy. Dzięki Pani talentowi, konsekwencji i wrażliwości artystycznej muzyka klasyczna zyskała nowych odbiorców, a twórczość polskich kompozytorów była wielokrotnie prezentowana i doceniana w wielu światowych salach koncertowych. Trudno przecenić Pani wkład w budowanie międzynarodowego prestiżu polskiej kultury i umacnianie wizerunku Polski jako kraju o bogatym i żywym dziedzictwie kulturowym.

Nagroda Polskiej Akademii Umiejętności jest także uhonorowaniem Pani postawy – konsekwentnej służby sztuce, wierności najwyższym wartościom artystycznym oraz działalności, która dla wielu młodych twórców pozostaje źródłem inspiracji i wzorem profesjonalizmu.

Proszę przyjąć wyrazy najwyższego szacunku oraz życzenia dalszych sukcesów, satysfakcji z działalności artystycznej, a także wszelkiej pomyślności.

ANDRZEJ SZEPTYCKI

Zamek Królewski na Wawelu, 1 czerwca 2026

WYSTĄPIENIE PEŁNOMOCNIKA PREZYDENTA MIASTA KRAKOWA DS. KULTURY PAWŁA SZCZEPANIKA

Szanowni Państwo, Dostojni Goście,

to dla mnie ogromny zaszczyt móc uczestniczyć w tej wyjątkowej uroczystości – ceremonii wręczenia prestiżowej Nagrody im. Erazma i Anny Jerzmanowskich. To wydarzenie ma szczególne znaczenie, zwłaszcza w roku, w którym uhonorowana zostaje osoba o niezwyklej szlachetności, osoba, dla której niesienie pomocy innym – poprzez piękno i uniwersalny język sztuki – jest misją, nie zawodem.

Tegoroczną Laureatką Nagrody jest bowiem Maestra Agnieszka Duczmal – wybitna dyrygentka, wizjonerka i artystka, której dokonania zmieniły oblicze polskiej i światowej kultury.

To dzięki niej świat poznał zupełnie nową jakość muzyki kameralnej, wykonywanej przez stworzoną przez nią od podstaw i prowadzoną od dziesięcioleci Orkiestrę Kameralną Polskiego Radia Amadeus. Maestra jako pierwsza kobieta dyrygent w historii stanęła na podium legendarnej i prestiżowej Teatro alla Scala w Mediolanie, przecierając szlaki kolejnym pokoleniom artystek i udowadniając, że prawdziwy talent i pasja nie znają żadnych barier.

Wspominając patronów tej Nagrody – Erazma i Annę Jerzmanowskich – myślimy o polskim dziedzictwie, patriotyzmie oraz o pożytku, jaki wybitne jednostki przynoszą całemu społeczeństwu. Trudno wyobrazić sobie postać, która lepiej uosabiałaby te ideały niż Maestra Agnieszka Duczmal. Jej ciężka praca to nie tylko pasmo spektakularnych sukcesów, tysiące koncertów, wybitne nagrania oraz międzynarodowe odznaczenia. To przede wszystkim wielka wrażliwość, empatia i skromność wobec mistrzów, połączone z niesłabnącym zapałem do kształtowania muzycznych serc kolejnych pokoleń słuchaczy.

Droga Pani Maestro,

Wręczając dziś Pani tę zaszczytną Nagrodę, pragniemy wyrazić nasz najwyższy podziw i najgłębszą wdzięczność. Dziękujemy za Pani wielkie serce, za niezłomność w przesuwaniu granic interpretacji muzycznej oraz za to, że dzięki Pani pracy świat staje się dla tak wielu ludzi piękniejszy, pełniejszy i bogatszy o najwspanialsze emocje.

PAWEŁ SZCZEPANIK

Zamek Królewski na Wawelu, 1 czerwca 2026

TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ PROKOCIMIA Im. Erazma i Anny Jerzmanowskich w Krakowie

Szanowna Pani

Agnieszka Duczmal

Laureatka

Nagrody Polskiej Akademii Umiejętności im. E. i A. Jerzmanowskich

Działając w imieniu Towarzystwa Przyjaciół Prokocimia im. Erazma i Anny Jerzmanowskich oraz w swoim własnym, przypadł mi w udziale wielki zaszczyt złożyć najszlachetniejszej polskiej dyrygentce gratulacje za wszelkie dzieła, których Pani dokonała przez dziesięciolecia swojej pracy artystycznej.

Przez te dekady dzięki swemu talentowi, porusza Pani serca słuchaczy, a pasja inspiruje kolejne pokolenia muzyków. Pani twórczość stała się częścią polskiej kultury. Niech Nagroda PAU im. Erazma i Anny Jerzmanowskich, zwana „polskim Noblem”, jedno z najbardziej prestiżowych polskich wyróżnień, będzie kolejnym potwierdzeniem uznania dla Pani wyjątkowego dorobku artystycznego dla polskiej kultury.

Reasumując pozwolę sobie wznieść toast, w którym życzę Pani dalszych sukcesów w rozwoju muzyki, wyboru kierunków działalności artystycznej tak, aby dobrze służyły narodowi polskiemu przez następne pokolenia.

Z wyrazami szacunku

Andrzej Ulman

Prezes

Towarzystwa Przyjaciół Prokocimia

A.D. 01 Czerwca 2026 roku

Adres: 30-808 Kraków, ul. Górników 29

Adres do korespondencji: 30-667 Kraków, ul. Facimiech 5b

REGON 350357834 NIP 679 27 76 356

TEL. +48 606 237 635 E-mail: andrzejulm@gmail.com

Nagroda im. Erazma i Anny Jerzmanowskich – Wawel – 1 VI 2026

Fot. Wszystkie zdjęcia wykonał Paweł Mazur

PAUza Akademicka – www.pauza.krakow.pl – tygodnik Polskiej Akademii Umiejętności i środowiska naukowego.

Rada Redakcyjna: Magdalena Bajer, Andrzej Białas, Janusz Limon, Ewa Lipska, Piotr Sztompka, Marta Wyka, Jakub Zakrzewski.

Redakcja: Andrzej Białas – redaktor naczelny; Andrzej Borowski, Piotr Malecki, Marian Nowy – redaktorzy;

Adam Korpak, Krzysztof Skórczewski – grafika; Anna Michalewicz – dyrektor administracyjny;

Witold Brzoskowski, Monika Mentel – fotokład; Wydawnictwo PAU – konsultacje.

Adres do korespondencji: Polska Akademia Umiejętności, 31-016 Kraków, ul. Sławkowska 17; e-mail: pauza@pau.krakow.pl

Oczekujemy na artykuły do 6 000 znaków (ze spacjami) i ilustracje w formacie JPEG o rozdzielczości 300 dpi.

Bezpłatna subskrypcja